

ter som ikke har kreft. Siden perorale bisfosfonater ikke brukes i kreftbehandling, er denne forskjellen i risiko også den mest sannsynlige forklaringen på den høyere hyppigheten av kjeveosteonekrose ved bruk av intravenøs administrasjon av bisfosfonater, som er rapportert i visse oversikter. Blant osteoporosepasienter er det ikke vist at risikoen ved intravenøs administrasjon er høyere enn for peroral administrasjon (1, 2).

Termen «BRONJ» bør også revideres, da kjeveosteonekrose ikke er en bisfosfonat spesifikk bivirkning. Denosumab, som er et monoklonalt antistoff med anti-resorptiv effekt, gir samme risiko for kjeveosteonekrose som bisfosfonater (3). Det er også rapportert tilfeller av kjeveosteonekrose hos placebobehandlede pasienter.

Prognosen for kjeveosteonekrose er betydelig bedret de seneste årene. Nyere artikler anfører at bruk av munnskyllinger med klorheksidin, tidlig sutur av slimhinnedefekter, antibiotika og behandling med PTH kan forebygge og i mange tilfeller føre til fullstendig regresjon av lesjoner i slimhinne og bein (4).

At bivirkninger underrapporteres er velkjent, men at den for kjeveosteonekrose skulle være så uttalt som anført av Sigbjørn Løes, er etter vår erfaring vanskelig å tro. Vi har behandlet flere tusen osteoporosepasienter med bisfosfonater – mange i ti år eller mer – og har ikke sett et eneste tilfelle av kjeveosteonekrose ennå. Overdiagnostisering av kjeveosteonekrose kan ikke utelukkes heller, det er for eksempel vanskelig å differensiere kjeveosteomyelitt fra kjeveosteonekrose.

Kjeveosteonekrose er en alvorlig bivirkning, men risikoen hos osteoporosepasienter er så lav, at den ikke spiller en vesentlig rolle for iverksettelse av behandling. Situasjonen er selvfølgelig en helt annen hos pasienter med kreft, hvor en odontologisk bedømmelse før behandling er viktig. At alle pasienter skal informeres om denne bivirkningen, er en selvfølge.

Erik Fink Eriksen

e.f.eriksen@medisin.uio.no

Johan Halse

Erik Fink Eriksen (f. 1953) er seksjonsoverlege ved Endokrinologisk avdeling, Oslo universitetssykehus.

Oppgitte interessekonflikter: Forfatter har mottatt honorar fra Amgen, Novartis og Eli Lilly.

Johan Halse (f. 1944) er praktiserende spesialist ved Osteoporose-klinikken, Spesialistsenteret Pilestredet Park.

Oppgitte interessekonflikter: Forfatter har mottatt honorar fra Amgen, MSD, Novartis, Nycomed, Eli Lilly, GSK, Pfizer, Roche og Novo Nordisk.

Litteratur

1. Khosla S, Burr D, Cauley J et al. Bisphosphonate-associated osteonecrosis of the jaw: report of a task force of the American Society for Bone and Mineral Research. *J Bone Miner Res* 2007; 22: 1479–91.
2. Poole KE, Compston JE. Bisphosphonates in the treatment of osteoporosis. *BMJ* 2012; 344: e3211.
3. Stopeck AT, Lipton A, Body JJ et al. Denosumab compared with zoledronic acid for the treatment of bone metastases in patients with advanced breast cancer: a randomized, double-blind study. *J Clin Oncol* 2010; 28: 5132–9.
4. Voss PJ, Joshi Oshero J, Kovalova-Müller A et al. Surgical treatment of bisphosphonate-associated osteonecrosis of the jaw: technical report and follow up of 21 patients. *J Craniomaxillofac Surg* 2012; e-publisert 13.2.2012.

Feil ved årstall?

I Tidsskriftet nr. 14/2012 beskrives juvenil myoklonusepilepsi, og Marte Roa Syvertsen og medarbeidere hevder at tilstanden først ble beskrevet av Théodore Herpin i 1867 (1). Men rett før har de sagt at han levde 1799–1865. Hvordan kan dette ha seg?

Younes Bakali

yb1980@gmail.com

Younes Bakali arbeider ved Ditt Apotek Sveio.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Syvertsen MR, Markhus R, Selmer KK et al. Juvenil myoklonusepilepsi. *Tidsskr Nor Legeforen* 2012; 132: 1610–3.

Publisert som rask respons i nettutgaven 17.8. 2012.

M.R. Syvertsen & K.O. Nakken svarer:

Younes Bakali må berømmes for grundig lesing! Forklaringen er enkel: Herpin døde i 1865. Hans hovedverk om epilepsi, «Des Accès Incomplets d'Épilepsie», ble utgitt posthumt, dvs. i 1867. Dette verket inneholdt en ikke tidligere publisert beskrivelse av juvenil myoklonusepilepsi (1).

Marte Roa Syvertsen

marsyv@vestreviken.no

Karl Otto Nakken

Marte Roa Syvertsen (f. 1982) er assistentlege ved Neurologisk avdeling, Drammen sykehus.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Karl Otto Nakken (f. 1945) er seksjonsoverlege ved Klinikkkirurgi og nevrofag, Oslo universitetssykehus.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Eadie MJ. The epileptology of Théodore Herpin (1799–1865). *Epilepsia* 2002; 43: 1256–61.

Systematisk oversikt om kvikksølveksponering

Bjørn Hilt og medarbeidere skriver i Tidsskriftet nr. 14/2012 at det sannsynligvis er økt forekomst av kognitive senskader etter kvikksølveksponering i tannhelsetjenesten, men at denne forekomsten antagelig er lav (1). På bakgrunn av at Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten i 2011 fikk i oppdrag fra Helsedirektoratet å oppsummere tilgjengelig forskning om kvikksølveksponering og helseutfall av slik eksponering for tannhelsepersonell (2), ønsker vi å kommentere innlegget. Vi identifiserte totalt 118 studier hvor grad av og/eller effekten av kvikksølveksponering hos tannhelsepersonell var undersøkt. Disse studiene fant vi både gjennom omfattende litteratursøk og gjennom innspill fra Hilt og andre eksperter i Norge. Vi synes det er rart at Hilt ikke har referert til vårt omfattende arbeid.

Hilts og Kunnskapssenterets konklusjoner er imidlertid i stor grad sammenfallende.

Vi fant 83 studier om graden av kvikksølveksponering hos tannhelsepersonell. Norske studier skilte seg i liten grad fra resten av Norden og fra verden for øvrig, og tannhelsepersonell er utvilsomt, men i varierende grad, blitt eksponert for kvikksølv. Det er påvist høyest eksponering i 1960-årene, og synkende fremover mot 1990-årene. Det syntes som om tannlegeassistenter hadde vært utsatt for større mengder kvikksølv enn tannleger, og i de fleste studiene var det enkeltindivider blant de eksponerte som hadde betydelig høyere kvikksølvkonsentrasjon i vev enn gjennomsnittet. I flere studier bemerket studieforfatterne at 4–5 % av respondentene hadde høye verdier, inkludert enkelte «ekstremverdier», av kvikksølv.

>>>